

เด็กปากน้ำโพศึกษา “ฟอสซิลหอยฝาเดียว” ที่เขาน้อย จ.นครสวรรค์
บ่งชี้เคยเป็นเขตทะเลน้ำตื้นมาก่อน

สำนักพัฒนากำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สวทช.

นักวิทยุรุ่นเยาว์ชาวนครสวรรค์ศึกษาฟอสซิลสิ่งมีชีวิตบริเวณเขาน้อย อ.ตาคลี พบฟอสซิลหอยฝาเดียว 3 สกุล 2 ชนิดพันธุ์ ปะการังกลุ่ม ฟองน้ำ และ ฟิวซูลินิด บ่งชี้ว่า ครั้งหนึ่งที่นี่เคยเป็นเขตทะเลน้ำตื้น บริเวณหลังแนวปะการัง (Back-reef) ที่สำคัญฟอสซิลหอยฝาเดียวที่พบยังเป็นชนิดพันธุ์เดียวกับที่เคยพบในญี่ปุ่น ซึ่งอาจเป็นหนึ่งในหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าแผ่นดินไทยกับญี่ปุ่นเคยมีอาณาเขตร่วมกันในยุคเพอร์เมียนเมื่อราว 276.5 ล้านปีก่อน

นายฉัตรเฉลิม เกษเวชสุริยา นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตาคลีประชาสรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน (Junior Science Talent Project : JSTP) สวทช. กล่าวว่า เขาน้อย เป็นหนึ่งในเขาหินปูน ของอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีการพบฟอสซิลของหอยฝาเดียว(Gastropods) จำนวนมาก จึงทำให้สนใจศึกษาโบราณชีววิทยาของหอยฝาเดียวในบริเวณเขาน้อย เพราะอาจเป็นร่องรอยที่บอกเล่าได้ถึงสภาวะแวดล้อมบรรพกาล โดยมี ผศ.ดร.สมชาย นาคะผดุงรัตน์ และ ดร.โยชิโอะ ซาโต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

“ในการศึกษาได้ลงพื้นที่สำรวจและเก็บตัวอย่างฟอสซิลในบริเวณเขาน้อย และนำตัวอย่างที่ได้มาวิเคราะห์ทางด้านสัณฐานวิทยา ลักษณะโครงสร้างภายนอก ซึ่งผลการจัดจำแนก พบฟอสซิลหอยฝาเดียว 3 สกุล ได้แก่ *Lophospira* sp., *Treospira* sp. และ *Murchisonia* sp. กับอีก 2 ชนิดพันธุ์ คือ *Naticopsis minoensis* และ *Naticopsis* sp. cf. *N. paraealta*

โดยฟอสซิลหอยฝาเดียวชนิด *Naticopsis minoensis* ที่พบ มีลักษณะการขดแบบเจดีย์ มีขนาดกว้าง 1.0 - 4.2 เซนติเมตร ยาว 1.8 - 4.1 เซนติเมตร หอยชนิดนี้มักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ใช้ทำยัดเกาะอยู่กับโคลนหลังแนวปะการัง เพื่อหลบแรงปะทะของกระแสน้ำ

ส่วนฟอสซิลหอยฝาเดียวชนิด *Naticopsis* sp. cf. *N. paraealta* จะมีลักษณะทั่วไปคล้ายกัน แต่มีขนาดใหญ่กว่าชนิดแรก คือ มีขนาดกว้าง 5.6 เซนติเมตร และยาว 7.4 เซนติเมตร ดำรงชีวิตอาศัยอยู่ในสภาวะแวดล้อมแบบหลังแนวปะการังเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ บริเวณด้านหน้าเขาหินปูนยังพบฟอสซิลสัตว์ไม่มีกระดูกสัน

หลังอื่นๆ จำนวนมาก เช่น ปะการัง ฟองน้ำ อีกทั้งยังพบ ฟิวซิลินิด กลุ่มของสิ่งมีชีวิตเซลล์เดียวชนิด *Verbeekina verbeeki* ซึ่งถือเป็นฟอสซิลดัชนี (index fossil) ที่สามารถใช้อ้างอิงเพื่อบอกอายุของฟอสซิลและชั้นหินที่มีฟอสซิลเหล่านี้ปรากฏได้ว่าอยู่ในยุคเพอร์เมียนมีอายุราว 276.5 ล้านปีก่อน”

นายฉัตรเฉลิม กล่าวว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลลำดับชั้นหิน และฟอสซิลที่พบ บ่งบอกได้ว่า ครั้งหนึ่งบริเวณเขาน้อยเคยเป็นเขตทะเลน้ำตื้นบริเวณหลังแนวปะการัง (Back-reef) ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านระบบนิเวศสูง เนื่องจากการพบซากดึกดำบรรพ์ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นจำนวนมาก และเมื่อกาลเวลาผ่านไป กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยาทำให้เปลือกโลกมีการเคลื่อนตัว โดยเปลือกโลกส่วนของแผ่นดินบริเวณฉานไทยได้มุดตัวลงใต้แผ่นอินโดจีน ทำให้น้ำทะเลในแผ่นมหาสมุทรไหลลงไปได้โลก ขณะเดียวกันแผ่นฉานไทยมีการโค้ง โกง ยกตัวสูงขึ้นและมีการผุพังหลายจนกลายเป็นภูเขาที่มีชื่อว่า “เขาน้อย” ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ฟอสซิลที่พบไม่เพียงใช้บอกเล่าถึงอดีตกาลของเขาน้อยเท่านั้น แต่ ดร.โยชิโอะ ซาโต อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ยังตรวจสอบพบว่า ฟอสซิลหอยฝาเดียว *Naticopsis minoensis* เป็นชนิดเดียวกับที่เคยพบที่ประเทศญี่ปุ่น จึงอาจเป็นหลักฐานชิ้นหนึ่งที่เชื่อมโยงได้ว่า แผ่นดินไทยกับญี่ปุ่นเคยมีอาณาเขตร่วมกันในยุคเพอร์เมียนมาก่อน ซึ่งจะต้องมีการศึกษาลำดับชั้นหินอย่างละเอียดต่อไป

“สำหรับการศึกษาต่อยอด จะทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างฟอสซิลกลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังตามแนวรอยเลื่อนเก่าของประเทศไทย โดยหวังว่าจะค้นพบข้อมูลและหลักฐานบางอย่างที่อาจจะนำมาซึ่งการไขปริศนาการสูญพันธุ์ครั้งยิ่งใหญ่ของสัตว์ทะเลในยุคเพอร์เมียน” นายฉัตรเฉลิม กล่าวทิ้งท้าย

